

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ
ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЕЖАВНІ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ
ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В.Н. КАРАЗІНА
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТУ МИТНОЇ СПРАВИ ТА ФІНАНСІВ**

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної
конференції
(11 грудня 2019 р.)**

Полтава 2019

Редакційна колегія:

Лозинська Т.М. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії, д.держ.упр., професор (*відповідальний редактор*);

Дорофєєв О.В. – професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії, д.е.н., доцент (*заступник відповідального редактора*).

М65 *Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11 грудня 2019 року. / за заг. ред. Т.М. Лозинської, О.В. Дорофєєва. Полтава : ПДАА, 2019. 204 с.

У матеріалах конференції висвітлені результати наукових досліджень з актуальних проблем місцевого самоврядування і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямками: «Розвиток нормативно-правової бази місцевого самоврядування», «Управління розвитком територіальних громад: проблеми та перспективи», «Соціальна основа місцевого самоврядування», «Місцеве самоврядування та бізнес-середовище», «Формування місцевих бюджетів», «Політичні аспекти функціонування самоврядної влади».

Для наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, теоретиків і практиків публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання трансформації управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

Левченко А.Ю.

Інтеграційні процеси та їх вплив на розвиток регіональної економіки України 142

Пиляк І.І.

Аналіз розвитку зовнішньої торгівлі на регіональному рівні 144

Рукавиця О.Ю.

Взаємодія влади і бізнесу 147

Сасенко О.П.

Реалізація державної аграрної політики на місцевому рівні 154

СЕКЦІЯ 5. ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Кириленко А.О.

Структура бюджету об'єднаних територіальних громад 158

Копішинська О.П., Ухналь Л.В.

Дослідження впливу цільових державних програм підтримки сільгоспвиробників на результативні показники аграрних підприємств полтавської області 161

Кравцова Я.В.

Бюджетна децентралізація та її вплив на фінансове забезпечення територіальних громад 165

Кусік Н.Б., Швець І.А.

Місцеві фінанси як важливий ресурс місцевого самоврядування: теоретичний підхід 169

Меланченко Т.С.

Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації фінансових ресурсів 171

Ніжегольцева О.А.

Формування місцевих бюджетів в умовах створення об'єднаних територіальних громад 175

Прокопець А.А.

Реформування бюджетної системи пирятинської об'єднаної територіальної громади 178

Супрунова І.В., Пшевлоцький В.В.

Особливості формування місцевих бюджетів 181

Шерстюк Л.М.

Практика використання парципаторного бюджетування та її удосконалення 185

університету імені Лесі Українки. 2017. №4. С. 102-109.

3. Бочі А. Прихований клондайк: як розкрити потенціал бюджетів об'єднаних територіальних громад. *Vox Ukraine* : веб-сайт. URL: <https://voxukraine.org/uk/prihovanij-klondajk-yak-rozkriti-potentsial-byudzhety-ob-yednanih-teritorialnih-gromad/> (дата звернення: 29.11.2019).

Копішинська О.П.,
*кандидат фізико-математичних наук, доцент,
професор кафедри інформаційних систем та технологій
Полтавської державної аграрної академії*
Ухналь Л.В.,
*здобувач вищої освіти СВО Магістр,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЦІЛЮВИХ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ ПІДТРИМКИ СІЛЬГОСПВИРОБНИКІВ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІ ПОКАЗНИКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Частка агровиробництва в структурі ВВП України наразі становить близько 18%, цей показник постійно збільшується і може досягти 25% в разі продовження державної підтримки агровиробництв [1]. Потужний агросектор – запорука власної продовольчої безпеки, утримання лідируючих позицій в світовій торгівлі, а головне – основа розвитку сільських територій, які поступово відновлюється. Щороку держава при складанні Держбюджету передбачає виділення коштів на фінансування програм підтримки розвитку АПК за певними напрямками [2]: фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів; фінансова підтримка розвитку фермерських господарств; державна підтримка розвитку, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними; надання кредитів фермерським господарствам; державна підтримка галузі тваринництва; підтримка сільгосптоваровиробників.

Завданням даної роботи було дослідити вплив різних видів державної допомоги на результативні показники діяльності аграрних підприємств Полтавської області, які залежать від багатьох факторів. Між факторами існують складні взаємозв'язки, тому їхній вплив на результативну ознаку є комплексним, а не просто сумою ізольованих впливів. З метою дослідження впливу розмірів різних видів державного фінансування сільгоспвиробників у вигляді програм цільової підтримки та фондів кредитування на зміну результативних показників діяльності підприємств Полтавської області був застосований один із методів економіко-статистичного аналізу – кореляційно-регресійний аналіз, який дає змогу оцінити міру впливу на досліджуваний результативний показник кожного із уведених у модель факторів при фіксованому положенні на середньому рівні інших факторів, за умов, що аналітичні зв'язки не можуть бути задані у явному вигляді. Відомо, що залежності такого виду можуть бути описані багатофакторною лінійною виробничою функцією типу:

$$\hat{Y} = a_0 + a_1X_1 + a_2X_2 + \dots + a_nX_n. \quad (1)$$

Основна задача багатофакторної виробничої регресії – це дослідження впливу основних виробничих факторів на результативний показник. За даними статистичної звітності про види і розміри державної підтримки по Україні за період 2013-2018 рр. було обрано певний відсоток використання коштів цільової підтримки сільгоспвиробників (фактор X_1) та зміни розмірів бюджетних фондів кредитування (X_2). В якості результативного показника (Y) розглядався сукупний чистий прибуток сільськогосподарських підприємств Полтавської області за цей же період [3].

Розрахунки проведено в середовищі табличного процесора Microsoft Excel із використанням вбудованих статистичних, математичних функцій та функцій обробки масивів даних за стандартною методикою: проведено перевірку мультиколінеарності факторів за методом Фаррара-Глобера, а також визначено парні коефіцієнти кореляції, які вказують

вплив окремих факторів на показник Y , тобто чистий прибуток сільськогосподарських підприємств Полтавської області.

За характеристикою парних коефіцієнтів кореляції виробничої регресії було визначено, що кожен із факторів має суттєвий вплив на чистий прибуток сільськогосподарських підприємств Полтавської області. Зокрема, відсоток цільової підтримки сільськогосподарського виробництва в структурі загальних видатків на підтримку сільськогосподарського виробництва, має коефіцієнт кореляції 0,87, що вказує на тісний зв'язок та прямий вплив цього фактора на чистий прибуток діяльності сільськогосподарських підприємств Полтавської області. Так само, розміри щорічних бюджетних фондів кредитування сільськогосподарського виробництва показують коефіцієнт кореляції 0,86, тобто зв'язок тісний та прямий вплив цього фактора на результативний показник.

Враховуючи, що визначені парні коефіцієнти кореляції виробничої регресії є досить високими, жоден із факторів не був виключений із подальшого аналізу багатафакторної регресійної моделі, аналіз та прогнозування чистого прибутку сільськогосподарських підприємств Полтавської області проведено за двома факторами.

У результаті обчислень багатафакторна виробнича лінійна регресія має вигляд:

$$Y_i = -1832,04 + 250,07X_1 - 0,31X_2 \quad (2)$$

Розглянемо більш детально статистичні коефіцієнти та параметри багатафакторної виробничої функції. Враховуючи, те що параметри рівняння обчислюють способом найменших квадратів, то маємо $a_0 = -1832,04$; $a_1 = 250,07$; $a_2 = -0,31$. Кожний коефіцієнт рівняння вказує на ступінь впливу відповідного фактора на результативний показник при фіксованому положенні решти факторів, тобто як зі зміною окремого фактора на одиницю змінюється результативний показник. Вільний член рівняння множинної регресії економічного змісту не має.

Отже, зі збільшенням цільової підтримки сільськогосподарського виробництва на 1% чистий прибуток сільськогосподарських підприємств збільшиться на 250,07

млн. грн, а зі зменшенням бюджетних фондів кредитування сільськогосподарського виробництва на 1 млн. грн результативний показник зменшиться на 0,31 млн. грн.

У результаті обробки даних отриманий загальний коефіцієнт детермінації 0,78. Загальний коефіцієнт детермінації говорить про тісний зв'язок між цими двома факторами та результативним показником – чистим прибутком сільськогосподарських підприємств Полтавської області, а також, що варіація результативного показника на 77,78% зумовлюється досліджуваними факторами, введеними в кореляційну модель. Це означає, що вибрані фактори суттєво впливають на досліджуваний показник – чистий прибуток сільськогосподарських підприємств Полтавської області.

Наступний етап – аналіз коефіцієнта еластичності, що розраховується для кожного із факторів. Коефіцієнт еластичності показує на скільки відсотків зміниться показник, тобто чистий прибуток сільськогосподарських підприємств Полтавської області, якщо фактор зміниться на 1 %.

Якщо цільова підтримка сільськогосподарського виробництва збільшиться на 1%, то чистий прибуток сільськогосподарських підприємств Полтавської області збільшиться на 1,14%, а якщо бюджетні фонди кредитування сільськогосподарського виробництва зменшаться на 1 %, то результативний показник зменшиться на 0,001 %.

Прогнозне значення чистого прибутку сільськогосподарських підприємств Полтавської області 2020 рік показує очікуваний розмір 13057,54 млн. грн за умови зростання цільової підтримки сільськогосподарського виробництва та бюджетних фондів кредитування сільськогосподарського виробництва до 59,60 % та 47,66 млн. грн відповідно. Слід зазначити, що визначення прогнозних значень цих факторів на 2020 рік проводилось за допомогою вбудованої статистичної функції ТЕНДЕНЦІЯ.

Таким чином, проаналізувавши коефіцієнт детермінації, парні коефіцієнти кореляції, частинні коефіцієнти кореляції, коефіцієнти еластичності можна дійти висновку, що вибрані фактори суттєво впливають на результативний показник –

чистий прибуток сільськогосподарських підприємств
Полтавської області.

Список використаних джерел:

1. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mozhemo-dovesti-dolyu-agrovirobnictva-do-25-vvp-volodimir-grojsman> (дата звернення: 07.12.2019).

2. Державна підтримка сільського господарства : урядові програми. URL : <https://dotacii2019.minagro.gov.ua/ua> (дата звернення: 08.12.2019).

3. Офіційний сайт головного управління статистики по Полтавській області. URL: <http://www.pl.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 06.12.2019).

4. Фінанси Полтавщини у 2016 році: статистичний збірник : Головне управління статистики у Полтавській області. Полтава, 2017. 118 с.

Кравцова Я.В.,

*здобувачка вищої освіти СВО Бакалавр,
Полтавська державна аграрна академія*

Науковий керівник: Мирна О.В.,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Полтавської державної аграрної академії,

м. Полтава, Україна

БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

В сучасний період розвитку української державності, питання бюджетної децентралізації є досить актуальним, оскільки саме вона є однією з ключових перед умов для ефективної діяльності органів місцевої влади. Оптимальний перерозподіл повноважень та фінансових ресурсів між центральними та місцевими органами влади та самоврядування це одне з найбільш проблемно актуальних питань у контексті